

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
з дисципліни «Міжнародне регіонознавство»

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
освітня програма	"Міжнародні відносини та регіональні студії"
вид дисципліни	обов'язкова
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	

Укладачі: канд. політ. наук Панасенко Г. С., канд. істор. наук
Онацький М. Ю.

2022/ 2023 навчальний рік

1. Навчальний контент:

Розділ 1. Країни пострадянського простору

Тема 1. Історія формування пострадянського простору

Основні етапи формування пострадянського простору. Розпад СРСР та утворення нових незалежних держав. Соціально-економічні та політичні проблем пострадянських держав після здобуття незалежності. Країни Балтії: характерні риси розвитку регіону в пострадянський період. Держави Південного Кавказу – особливості розвитку в умовах незалежності: спільне та відмінне. Загальні тенденції розвитку країн центральноазійського регіону в пострадянський період.

Тема 2. Російська Федерація: трансформаційні процеси в економічній та політичній сфері

Географічне та геополітичне положення, природно-кліматичні умови та ресурси Росії. Особливості історичного розвитку країни. Соціально-економічні трансформації та політичні процеси в Росії в пострадянський період. Економічні реформи 1990-х рр. та їх наслідки. Демографічні процеси в Росії в 1990-х – на початку 2000-х рр. Державно-політичний устрій Російської Федерації. Формування президентської моделі влади. Етнічнонаціональний та конфесійний склад населення країни. Еволюція зовнішньополітичного курсу Росії в пострадянський період. Російсько-українська війна та її вплив на трансформацію архітектури європейської та світової безпеки.

Тема 3. Республіка Білорусь та Республіка Молдова – особливості історичного розвитку та переходу до ринку в пострадянський період

Географічне положення та природно-ресурсний потенціал Білорусії. Основні етапи історії країни. Особливості розвитку Білорусії в радянський період. Економічні процеси в Білорусії в першій половині 1990-х рр. Спроби економічних реформ та їх наслідки. Політичні процеси в Білорусії в 1991 – 1994 рр. Прихід до влади О. Лукашенка. Конституція 1996 р. Політична система Білорусії. Особливості соціально-економічного розвитку республіки в другій половині 1990-х рр. – 2000-х рр. Географічне положення, природно-кліматичних умови та ресурси Молдови. Державотворчі процеси в Молдові. Основні етапи історії. Особливості соціально-економічного розвитку Молдови в пострадянський період. Трансформація політичної моделі Молдови в пострадянський період. Формування парламентської республіки. Етнічна структура населення країни.

Тема 4. Центральна Азія: особливості історичного та соціально-економічного розвитку країн регіону

Центральна Азія як геополітичний та гео економічний регіон світу. Географічне положення, природно-кліматичні умови та ресурсний потенціал Казахстану, Узбекистану, Туркменістану, Киргизстану та Таджикистану. Державотворчі процеси в регіоні Центральної Азії: основні етапи історії. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку республік Центральної Азії в радянський період. Трансформаційні процеси в країнах Центральної Азії та проблеми розвитку в умовах незалежності. Перехід до ринкової економіки: спільне та особливе. Етнонаціональний та конфесійний склад населення країн центральноазійського регіону. Демографічні процеси в регіоні в пострадянський період. Специфіка державно-політичного устрою Казахстану, Узбекистану, Туркменістану, Киргизстану та Таджикистану. Родоплемінні інститути фактор суспільно-політичного розвитку держав Центральної Азії.

Тема 5. Держави Південного Кавказу: трансформація соціально-економічної моделі та політичних систем в умовах незалежного розвитку

Географічне положення, природно-кліматичні умови та ресурсний потенціал Закавказького регіону. Державотворчі процеси та основні етапи історичного розвитку регіону. Розвиток Грузії, Вірменії та Азербайджану в радянський період. Політична криза в Грузії на початку 1990-х рр. та повернення до влади Е. Шеварднадзе. Суспільно-політичний розвиток Грузії у середині 1990-х – на початку 2000-х рр. «Революція троянд» у Грузії в 2003 р.: причини, перебіг, наслідки. Соціально-економічні реформи в Грузії за часів президента М. Саакашвілі та їх наслідки. Еволюція державно-політичної системи Грузії. Політичні процеси у Вірменії після здобуття незалежності. Соціально-економічний розвиток Вірменії в 1990-х – 2000-х рр. Політична криза в Азербайджані на початку 1990-х рр. та її подолання. Повернення до влади Г. Алієва. Особливості соціально-економічного розвитку країни в пострадянський період. Політичні процеси в Азербайджані в другій половині 1990-х – в 2000-х рр. Особливості державно-політичного устрою Грузії, Вірменії та Азербайджану. Етнонаціональний та конфесійний склад населення країн Південного Кавказу. Демографічні процеси в регіоні в пострадянський період.

Тема 6. Країни Балтії: історія та розвиток в умовах незалежності

Геополітичне положення, ресурсний та демографічний потенціал країн Балтії. Особливості історичного розвитку та державотворчі процеси в країнах Балтії. Особливості розвитку країн Балтії в радянський період. Трансформаційні процеси в країнах Балтії в пострадянський період та їх специфіка. Формування доктринальних засад зовнішньої політики та політики безпеки Прибалтійських країн. Державно-політичний устрій Литви, Латвії та Естонії.

Розділ 2. Країни Європи та Північної Америки

Тема 7. Країни Західної Європи: особливості політичного та соціально-економічного розвитку

Географічне положення, природно-кліматичні умови та ресурсний потенціал регіону Західної Європи. Особливості історичного розвитку країн Західної Європи та формування Західної цивілізації. Провідні держави Західної Європи. Політична система та державний устрій Великобританії. Загальні тенденції економічного розвитку Великобританії. Населення та демографічні процеси у Великій Британії наприкінці ХХ – в ХХІ ст. Німеччина у другій половині ХІХ – першій половині ХХ ст.: вплив на глобальні процеси світової історії. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку Німеччини після Другої Світової війни. Державно-політичний устрій країни. Етнонаціональний та конфесійний склад населення та демографічні в Німеччині в 1990-х – 2000-х рр. Особливості соціально-економічного розвитку Франції. Трансформація політичної моделі в країні в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. Етнонаціональний та конфесійний склад населення Франції. Демографічні процеси в країні на початку ХХІ ст.

Тема 8. Країни Центрально-Східної та Південно-Східної Європи – трансформація економічної та політичної систем у 1990-х – на початку 2000-х рр.

Особливості Центрально-Східної Європи як регіону. Етнонаціональний та конфесійний склад населення країн Центральної Європи. Загальна характеристика економіки країн Центрально-Східної Європи. Специфіка перехідної моделі економіки в країнах Центрально-Східної Європи та основні тенденції розвитку регіону в постсоціалістичний період. Політичний устрій держав Центральної та Східної Європи. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку країн Південно-Східної Європи наприкінці ХХ – в ХХІ.

Тема 9. Країни Північної Європи: особливості соціально-економічного та політичного розвитку

Основні тенденції розвитку країн Північної Європи. Географічне положення, природно-кліматичних умови та ресурси країн Північної Європи. Основні етапи історичного розвитку регіону Північної Європи. Особливості державно-політичного устрою країн Північної Європи. Економіко-господарська характеристика країн Північної Європи та особливості їх соціально-економічного розвитку в ХХ – ХХІ ст. Скандинавська економічна модель та її специфіка. Етнонаціональний склад населення Північної Європи та демографічні процеси в регіоні на сучасному етапі.

Тема 10. Південна Європа: історія та особливості розвитку на сучасному етапі

Особливості розвитку Південної Європи як регіону. Основні етапи історії країн регіону та геополітична специфіка їх сучасного становища в світі. Етнонаціональний склад населення та демографічні процеси в державах Південної Європи. Загальна характеристика економіки країн Південної Європи. Особливості державно-політичного устрою країн Південної Європи.

Тема 11. США та Канада: особливості історичного та соціально-економічного розвитку

Особливості геополітичного положення держав Північної Америки. Географічне положення, природно-кліматичні умови та ресурси США. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку Сполучених Штатів Америки наприкінці XVIII – в XXI ст. Постіндустріальна стадія розвитку економіки США і значення сектору послуг. Склад населення та демографічні процеси в США. Державно-політичний устрій США та його специфіка. Географічне положення, природно-кліматичні умови та ресурси Канади. Основні етапи історичного розвитку Канади. Політична система Канади як держави в межах Британської Співдружності Націй. Особливості розвитку економіки Канади. Склад населення та демографічні процеси в Канаді на сучасному етапі.

Розділ 3. Країни Азії та Африки

Тема 12. Загальна характеристика азійського регіону

Загальні відомості про макрорегіон. Політико-та економіко-географічний огляд Азії. Культурна спадщина. Політична карта Азії. Основні субрегіони, чинники їх виділення. Типологія країн. Політичний устрій. Політико- та економіко-географічна характеристика країн Центральної Азії.

Тема 13. Країни Східної Азії

Загальні відомості про країни. Різноманітність моделей соціально-економічного розвитку. Культурна спадщина регіону. Країнознавча характеристика Китаю. Країнознавча характеристика Японії. Загальні відомості про країну. Зовнішні економічні зв'язки держав Східної Азії з іншими державами світу. Інтеграційні угруповання. Пріоритети зовнішньої політики. Міжнародні економічні зв'язки з країнами світу та з Україною.

Тема 14. Країни Південно-Східної Азії

Політико- та економіко-географічна характеристика країн Південно-Східної Азії. Загальні відомості про країни. Розмаїття економічних моделей. Соціальні проблеми. Проблема наркобізнесу. Індустрія туризму. Культурна

спадщина. Зовнішні економічні зв'язки держав Південно-Східної Азії з іншими державами світу. Інтеграційні угруповання.

Тема 15. Країни Південної Азії

Загальні відомості про країни субрегіону. Зміни на політичній карті субрегіону протягом ХХ століття. Індустрія туризму. Культурна спадщина регіону. Зони нестабільності в регіоні. Політичні суперечки та конфлікти. Зовнішні економічні зв'язки з країнами світу. Інтеграційні угруповання. Країнознавча характеристика Індії. Зони конфліктів. Проблема сепаратизму. Пріоритети зовнішньої політики. Міжнародні економічні зв'язки з країнами світу та з Україною.

Тема 16. Країни Західної Азії

Політико- та економіко-географічна характеристика країн Південно-Західної Азії. Загальні відомості про країни. Місце країн субрегіону в світі. Культурна спадщина. Загальні відомості про Туреччину. Зони конфліктів та політичної нестабільності. Зовнішні економічні зв'язки держав субрегіону з іншими державами Азії та світу. Регіональні інтеграційні угруповання. Пріоритети зовнішньоекономічної та зовнішньополітичної діяльності. Відносини з Україною.

Тема 17. Загальна характеристика країн Африки

Африка як економіко-географічний і політичний макрорегіон. Загальна політико- та економіко-географічна характеристика країн Африки. Порівняльна політико- та економіко-географічна характеристика країн Західної та Центральної Африки.

Тема 18. Країни Північної Африки

Політико- та економіко-географічна характеристика країн Північної Африки. Загальні відомості про країни. Вплив релігії на соціокультурне життя регіону. Північна Африка як один із найрозвинутіших регіонів континенту. Особливості економічного розвитку на сучасному етапі. Країни регіону у міжнародному географічному поділі праці. Невиробнича сфера. Індустрія туризму. Культурна спадщина. Країнознавча характеристика Єгипту. Місце країни на Близькому Сході та в світі. Пріоритети зовнішньої політики. Міжнародні економічні зв'язки з країнами світу та з Україною. Інтеграційні угруповання.

Тема 19. Країни Тропічної і Південної Африки

Країнознавчий огляд Південної Африки. Загальні відомості. Південно-Африканська Республіка. Загальні відомості про країну. Зовнішні економічні та політичні зв'язки держав Південної Африки з іншими державами світу. Зв'язки з Україною.

Розділ 4. Країни Латинської Америки

Тема 20. Латинська Америка як країнознавчий регіон

Загальна політико- та економіко-географічна характеристика Латинської Америки. Склад території. Типологія країн. Сучасна політична карта. Історія формування. Цивілізації доколумбової епохи: майя, ацтеки, інки. Населення регіону: розмаїття етнонаціонального складу; демографічні особливості, розміщення населення, урбанізація, трудові ресурси. Господарська оцінка природно-ресурсного потенціалу. Залежність розвитку економіки країн регіону від іноземних монополій. Основні галузі господарства. Місце в міжнародному географічному поділі праці. Соціальна сфера. Культурна спадщина ЮНЕСКО. Соціальні проблеми регіону. Зони конфліктів та політичної нестабільності. Проблеми боротьби з тероризмом та наркомафією. Розвиток інтеграційних процесів у Латинській Америці.

Тема 21. Мексика й країни Центральної Америки

Загальні відомості про країни. Історія формування території Аргентини. Загальні відомості про країну. Місце країни на континенті та в світі. Примирення Аргентини та Бразилії як чинник створення організації МЕРКОСУР. Аргентинсько-іранські відносини. Особливості сучасного господарського розвитку. Соціальна сфера. Культурна спадщина. Українська діаспора в Аргентині. Країнознавча характеристика Бразилії. Зовнішня та внутрішня політика Луїс да Сілви. Ділма Руссеф – перша жінка-президент в історії Бразилії. Особливості федеративного устрою Бразилії. Еволюція відносин Бразилії та США. Бразилія в організації МЕРКОСУР. Країнознавча характеристика Мексики. Загальні відомості про країну. Місце країни в регіоні та світі. Порівняльна країнознавча характеристика країн на прикладі Чилі та Венесуели. Пріоритети зовнішньої політики. Відносини з США та Канадою. Міжнародні економічні зв'язки. Відносини з Україною.

Тема 22. Країни карибського басейну

Країнознавча характеристика регіону. Особливості економічної системи країн Карибського басейну. Походження назви Гаїті. Становлення плантаційної економіки на острові у французьку колоніальну добу. Перша «чорна» республіка Латинської Америки. Перемога на президентських виборах Мішеля Мартелі. Походження назви Ямайка. Історія колонізації острова. Проголошення незалежності Ямайки від Великобританії. Ямайський економічний розвиток. Державно-політичний устрій Ямайки. Участь країни в інтеграційних процесах у регіоні Карибського басейну. Походження назви Куба. Куба як іспанська колонія. Особливості політичного устрою Куби. Проблема пошуку політичного наступника родиною Кастро. Країни Лівой вісі в кубинській зовнішній політиці.

Тема 23. Ла-Платські та Андські країни

Країнознавча характеристика регіону. Особливості економічної системи країн узбережжя Ла-Платської затоки. Віце-королівство Ла-Плата та його розпад. Особливості економічної системи андських країн. Уругвай як осередок політичного життя Південної Америки. Військова диктатура на території Уругваю. Уругвайсько-аргентинський прикордонний конфлікт. Демократизація політичного життя Парагваю. Причини та наслідки виключення Парагваю з лав організації МЕРКОСУР. Особливості політичного устрою Боліваріанської республіки Венесуели. Венесуела та ОПЕК. Давні цивілізації на території Колумбії. Політична система Колумбії. Еволюція відносин Колумбії та США. Співпраця сторін у боротьбі з контрабандою наркотиків. Взаємини Колумбії з країнами Лівой вісі. Основні риси політичної системи Чилі. «Економічна» дипломатія Чилі. Територіальне питання у чилійсько-болівійських відносинах. Цивілізація інків, її культурні та військові здобутки. Проблема національного примирення на сучасному етапі. Особливості політичного устрою Перу. Міждержавні взаємини Перу та США. Природний газ як чинник політичного життя Болівії. Державний устрій Болівії. Еволюція болівійсько-чилійських відносин. Співпраця Болівії з іншими країнами Лівой вісі. Антинаркотична співпраця Болівії та США. Еквадор у колоніальну добу. Нафтовий чинник у політичному житті Еквадору. Політичний устрій країни. Політика Еквадору в організації ОПЕК. Антинаркотична співпраця Еквадору та США. Еквадорсько-колумбійський конфлікт та його наслідки. Особливості врегулювання еквадорсько-перуанського прикордонного протистояння.

Тема 24. Країни Австралії та Океанії

Географічне положення та адміністративно-територіальний поділ. Особливості історичного розвитку. Демографічна характеристика. Природно-ресурсний потенціал країни. Державний лад країни. Провідні політичні партії. Правове регулювання створення та діяльності суб'єктів

господарювання. Основні риси цивільного права. Правове регулювання оподаткування. Митна політика. Основні галузі господарства. Сфера послуг. Зовнішня політика. Членство в міжнародних організаціях. Океанія. Маршаллові Острови. Географічне положення та адміністративно-територіальний поділ. Особливості історичного розвитку. Демографічна характеристика. Природно-ресурсний потенціал країни. Державний лад країни. Провідні політичні партії. Правове регулювання створення та діяльності суб'єктів господарювання. Основні риси цивільного права. Правове регулювання оподаткування. Митна політика. Основні галузі господарства. Сфера послуг. Зовнішня політика. Членство в міжнародних організаціях.

Рекомендована література

Основна література

1. Гапоненко Г.І. Парфіненко А.Ю., Шамара І.М. Сільський зелений туризм: навчальний посібник (для студентів спеціальності «Туризм»). Суми: ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2019. 191 с.
2. Головченко В.І. Політико-правові системи країн Азії: Курс лекцій. К., 2005. 356 с.
3. Головченко В.І., Кравчук О.А. Країнознавство: Азія, Африка, Латинська Америка, Австралія і Океанія: Навчальний посібник. К.: ЗАТ "Нічлава", 2006. 336 с.
4. Головченко В.І. Кравчук О.А. Країнознавство: Азія, Африка, Латинська Америка, Австралія і Океанія: Навчальний посібник. К., 2006. 236 с.
5. Зимогляд В. Я. Регіон у системі міжнародних відносин. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. 2014. № 4 (23).
6. Ігнат'єв П.М. Країни Азії: особливості культури та побуту. Чернівці, 2011. 286 с.
7. Ігнат'єв П.М. Країнознавство. Країни Азії: Навч. Посібн. Чернівці: Книги – ХХІ, 2006.
8. Конституційне право зарубіжних країн: Навч. посіб. 2-е вид. Чернівці: Книги ХХІ, 2006. 423 с. 10.
9. Інтеграційні виміри трансформації пострадянського простору: монографія / за ред. канд. іст. наук, доц. А.Г. Бульвінського. К.: ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». 2020. 560 с.
10. Історичні передумови становлення зовнішньополітичної орієнтації країн пострадянського простору: зб. наук. праць / за заг. ред. канд. іст. наук, доц. А.Г. Бульвінського. К.: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2020. 176 с.
11. Історія європейської інтеграції: фази, результати, досягнення. Політичні виклики для ЄС: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. В.А. Мандрагелі, Л.А. Шереметьєвої; уклад.: К.К. Баранцева, О.І. Пошедін, Л.А. Шереметьєва; пер. Л. А. Шереметьєвої. Київ: НАДУ, 2016. 116 с.
12. Країнознавство. Країни СНД, Європи і Північної Америки: Навч. Посібн. Для вузів / Дорошко М.С., Кривонос Р.А., Крижанівський В.П., Сербіна Н.Ф. К.: Ніка Центр, 2009. 310 с.
13. Країнознавство: Підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. / В.П. Крижанівський, М.С.Дорошко, В.І.Головченко та ін.; за ред. М.С. Дорошка. Київ: «Знання», 2012. 439 с.
14. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Країнознавство: навч. посібн. К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. 264 с.

15. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Занько Ю.С., Ганич Н.М. Країнознавство: теорія та практика: Підр.- К.: Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
16. Масляк П.О. Країнознавство: Підручник. К.: Знання, 2007. 292 с.
17. Онацький М. Ю. Родоплемінні інститути як фактор суспільно-політичного розвитку Казахстану. *Humanities and Social Sciences. Science and education a new dimension*. 2016. IV. (16). Issue 95. С. 7–14. URL: http://www.seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/hum_soc_iv_16_95.pdf
18. Онацький М.Ю., Панасенко Г.С. Розвиток двосторонніх відносин між США та Республікою Корея в останній третині ХХ – першій чверті ХХІ ст. *Сучасне суспільство: Збірник наукових праць / Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди*. Харків, 2021. Вип. 1 (22). 161 с. С. 71-87
19. Онацький М. Ю. Соціально-економічні перетворення в Естонії в пострадянський період: досвід модернізаційних змін. *Бізнес Інформ*. 2020. № 12. С. 72–81. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-12_0-pages-72_81.pdf
20. Онацький М.Ю. Республіка Таджикистан у системі міжрегіонального співробітництва на початку ХХІ ст. *Бізнес Інформ*. 2019. № 5. С. 43 – 49. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-5_0-pages-43_49.pdf
21. Орлова Т.В. Сучасна політична історія країн світу – 2-е вид., доп. і переробл. К.; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2017. 944 с. URL: <http://ivinas.gov.ua/uk/publikatsiji/suchasna-politychna-istoriia-krain-svitu-2e-vyd-dop-i-pererobl-tvorlova-k-nizhyn-vydavets-pp-lysenko-mm-2017-944-s.html>
22. Орлова Т.В. Історія нових незалежних держав. Post soveticum. Київ: Знання, 2010. 488 с.
23. Особливості суспільно-політичної модернізації країн пострадянського простору : монографія / за редакцією кандидата історичних наук, доцента А.Г. Бульвінського, ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». Київ: ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2017. 288 с.
24. Особливості формування та реалізації туристичної політики держави: міжнародний, національний, регіональний досвід / за ред. А.Ю. Парфіненка, Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. 280 с.
25. Панасенко Г.С. «Заморожені» конфлікти на пострадянському просторі: порівняльний аналіз. *Особливості суспільно-політичного розвитку та модернізаційні процеси у країнах пострадянського простору. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції з нагоди дня працівників дипломатичної служби України (24 грудня 2021 року)*. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021. С. 91 – 94.

26. Панасенко Г.С., Луганська Д. Р. Сучасний стан та перспективи розвитку відносин монархій Перської затоки з країнами центральної Азії. *Особливості суспільно-політичного розвитку та модернізаційні процеси у країнах пострадянського простору. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції з нагоди дня працівників дипломатичної служби України (24 грудня 2021 року)*. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. С. 97 – 100.
27. Парфіненко А.Ю., Сідоров В.І., Любіцева О.О. Туристичне країнознавство: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. К.: Знання, 2015. 551 с.
28. Поп Ю.І. Нова історія країн Азії та Африки (XVI-початок X століття). Київ: Академія, 2012.
29. Регіоназнавство / Заг. ред. акад. НАН України Л.В Губерського, В.А. Смолія К.: Київ ун-т., 2014. 642 с.
30. Юрківський В.М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. К.: Либідь, 2000. 416 с.
31. Яценко Б.П. Країнознавство: основи теорії: Навчальний посібник / Б.П. Яценко, В.К. Бабарицька. К.: Либідь, 2009. 312 с.
32. Bailly S. The Region : A basic Concept for understanding local Areas and Global Systems / *Cybergeogeo.-Article* 42. May 2007. URL: <http://www.cybergeogeo.eu/index333.html>
33. Keating M. Regions and Regionalism in Europe/ Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2004. 692 p
34. Laursen F. Chapter 1. Regional Integration: Some Introductory Reflections. *Comparative Regional Integration. Europe and Beyond* / F. Laursen. Farnham: Ashgate Publishing Limited, 2010. 282 p. 26.
35. Schultz M. Regionalization in a Globalizing World. A Comparative Perspective on Forms, Actors and Processes / M. Schultz, F. Soderbaum, J. Ojendal. L. N. Y.: Zed Books, 2001. P. 250 – 266.
36. Slocum N. Identity and Regional Integration II Global Politics of Regionalism. Theory and Practice. Ed. by M. Farrell et. oth. / N. Slocum, L. Van Langqrihove. London.: Pluto.
37. The British political class. URL: <https://www.economist.com/britain/2017/06/10/the-british-politicalclass-is-not-up-to-the-job>
38. 37. Vayrynen R. Regionalism: Old and New. *International Studies Review*. 2003. Mar. Vol. 5. No. 1. P. 25 – 51.

Допоміжна література

1. Безуглий В.В., Козинець С.В. Регіональна економічна та соціальна географія світу: Посібник. К.: Академія. 2003. 633 с.
2. Блій де Г., Муллер Л., Шаблій О. Географія: світи, регіони, концепти: Пер. з англ. К.: Либідь. 2004. 740 с.

3. Горицька Г.В. «Арабська весна» в Єгипті: погляд із середини. *Зовнішні справи*. 2012. № 5.
4. Горобець І.В.: Горобець І.В., Мартинов А.Ю. Іранський вузол глобальних протиріч. *Зовнішні справи*. 2011. № 2.
5. Дахно І.І., Бовтрук Ю.А. Міжнародна економіка: Навч. посіб. Київ: МАУП, 2002. 216 с.
6. Дахно І.І., Тимофієв С.М. Країни світу: Довідник. Київ: МАЛА, 2005. 603 с.
7. Дейвіс Н. Європа. Історія. К.: Основи, 2000. 1464 с.
8. Дослідження світової політики: 36. наук. праць. Вип. 24; 25. К., 2003.
9. Економіка зарубіжних країн / За ред. Ю.Г. Козака. В.В. Ковалевського, К.І. Ржепішевського. К.: ЦНЛ, 2003. 352 с.
10. Ігнат'єв П.М. „Слон” і „дракон” в азіатській грі. Індокитайські відносини на тлі світових політичних процесів. *Політика і час*. 2006. № 6.
11. Ігнат'єв П.М. Індія і монархії Перської затоки: взаємодоповнюваність інтересів. *Зовнішні справи*. 2011. № 3.
12. Ігнат'єв П.М., Черкас Б.А. Азіатські велетні у боротьбі за вплив на країни Африки. *Зовнішні справи*. 2012. №2.
13. Історія світової культури. Культурні регіони: Навч. посіб. / За ред. Л.Т. Левчук. К.: Либідь, 2000. 520 с.
14. Кривонос Р.А. Інтеграційні процеси у Європі та Північній Америці: Навчальні матеріали з курсу „Країнознавство Європи та Північної Америки”. К.: ІМВ, 2007. 44 с.
15. Лагутов Ю.Е. Суспільні трансформації в країнах Північної Африки: причини і тенденції. *Зовнішні справи*. 2011. №4.
16. Лозовицький О.С. Сучасний Схід: демократичний ренесанс чи геополітичний перерозподіл? *Зовнішні справи*. 2011. № 2.
17. Лоссовський І.Є. Еволюція безпекових концептів у субрегіоні Південно-Східної Азії: малайзійський акцент. *Зовнішні справи*. 2011. №10, № 11 –12
18. Міжнародна економіка: Навч. посіб. / За ред. Ю.Г. Козак, В.В. Ковалевський., К.І. Ржепішевський К.: ЦНЛ, 2004. 672 с.
19. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1930–2000-ті рр.): Підручник / В.А. Манжола. М.М. Білоусов, Л.Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 2001. 622 с.
20. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності / А.С. Філіпенко, В.С. Булкін, М.А. Дудченко та ін. К.: Знання України, 2004. 304 с.
21. Орлова Т.В. Сучасна політична історія країн світу: навч. посібн. Київ: Знання, 2013. 677 с.
22. Політична енциклопедія / Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. К.: Парламентське видавництво, 2011. 808 с.
23. Семигіна Т.В. Соціальна політика у глобальному вимірі. К.: Пульсари, 2003. 252 с.

24. Ушакова Н.Г., Помінова І.І. Соціально-економічні типи країн: Навч. посіб. К.: Професіонал, 2004. 304 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Сайти дипломатичних місій пострадянських країн, акредитованих в Україні
2. Сайти наукових видань, які займаються вивченням проблем пострадянських країн.
3. [www.meria.idc.il / journal](http://www.meria.idc.il/journal) сайт Інтернет-видання Мерія, матеріали якого присвячені країнам Близького Сходу, Центральної Азії та Закавказзя
4. The new Brazil and the changing hemisphere//Americas quarterly. 2011. Spring. Режим доступу до сайту: <http://www.americasquarterly.org/node/2416>.
5. Never before seen in Brazil//Rev.Bras.Polit.In. 2010. Volume 53. Number 2. Режим доступу до сайту: <http://www.scielo.br/pdf/rbpi/v53n2/09.pdf>
6. <http://svit.ukrinform.ua/> Країни світу сайт, присвячений країнам світу на веб-порталі Українського національного інформаційного агентства (Укрінформ)

2. Плани практичних(семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи:

Семінарське заняття № 1

«Історія формування пострадянського простору.

Російська Федерація: трансформаційні процеси в економічній та політичній сфері»

Питання:

1. Формування пострадянського простору: основні етапи.
2. Пострадянські республіки: проблеми нових незалежних держав після здобуття незалежності:
3. Соціально-економічний розвиток Російської Федерації в пострадянський період:
 - економічні реформи 1990-х рр. та їх наслідки;
 - соціально-економічний розвиток країни на початку XXI ст.

Семінарське заняття № 2

«Республіка Білорусь та Республіка Молдова – особливості історичного розвитку та переходу до ринку в пострадянський період. Країни Балтії – історія та розвиток в умовах незалежності»

Питання:

1. Політичні процеси в Білорусії в 1991–1994 рр. Прихід до влади О. Лукашенка. Конституція 1996 р. та формування політичної системи Білорусії.
2. Особливості соціально-економічного розвитку Республіки Білорусь в другій половині 1990-х рр. – 2000-х рр.
3. Особливості політичного та соціально-економічного розвитку Молдови після здобуття незалежності.
4. Соціально-економічний розвиток Литви, Латвії та Естонії в умовах незалежності. Економічні реформи та їх наслідки для Балтійських країн.

Семінарське заняття № 3

«Центральна Азія: особливості історичного та соціально-економічного розвитку країн регіону»

Питання:

1. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку країн Центральної Азії в радянський період.
2. Модернізація Казахстану в умовах незалежності: специфіка переходу до ринкової економіки в пострадянський період.
3. Соціально-економічний та політичний розвиток Узбекистану в пострадянський період: особливості переходу до ринкової економіки.
4. Особливості соціально-економічного розвитку Туркменістану в умовах незалежності.
5. Політичні та соціально економічні процеси в Киргизії в пострадянський період. «Кольорові революції» та їх наслідки для країни.
6. Республіка Таджикистан: особливості соціально-економічного та політичного розвитку в пострадянський період.

Семінарське заняття № 4

«Держави Південного Кавказу: трансформація соціально-економічної моделі та політичних систем в умовах незалежного розвитку»

Питання:

1. Соціально-економічні та політичні процеси в Грузії у 1990-х – на початку 2000-х рр.
2. Реформи в Грузії в період президентства М. Саакашвілі.
3. Особливості політичного та соціально-економічного розвитку Вірменії після здобуття незалежності: економічна криза та спроби її подолання.
4. Політична криза в Азербайджані на початку у 1990-х рр. та її подолання. Роль інституту президенства в сучасному Азербайджані.
5. Особливості соціально-економічного розвитку Азербайджану в пострадянський період.

Семінарське заняття № 5

«Країни Західної Європи: особливості політичного та соціально-економічного розвитку»

Питання:

1. Західноєвропейський макрорегіон: загальна характеристика економіко-географічного положення.
2. Роль та місце Великобританії в процесі формування Західної цивілізації.
3. Німеччина у другій половині XIX – першій половині XX ст.: вплив на глобальні процеси світової історії.
4. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку Німеччини після Другої Світової війни та на сучасному етапі.
5. Франція: особливості історичного розвитку та місце в сучасних міжнародних відносинах.

Семінарське заняття № 6

«Країни Центрально-Східної та Південно-Східної Європи: трансформація економічної та політичної систем у 1990-х – на початку 2000-х рр.»

Питання:

1. Постсоціалістична трансформація в країнах Центральної та Південно-Східної Європи.
2. Особливості соціально-економічного розвитку Центральної та Східної Європи в 1990-х – 2000-х рр.:

3. Євроінтеграційні процеси в країнах Центральної та Південно-Східної Європи. Вступ до ЄС та НАТО та їх наслідки для країн регіону.
4. Розпад Югославії та утворення нових незалежних держав.
5. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку країн Балканського півострова на початку ХХІ ст.

Семінарське заняття № 7

«Країни Північної Європи: особливості соціально-економічного та політичного розвитку. Південна Європа: історія та особливості розвитку на сучасному етапі»

Питання:

1. Політична карта Північної Європи та особливості її формування.
2. Особливості політичного та соціально-економічного розвитку країн північноєвропейського регіону у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.
3. Політичні системи та державний устрій країн Північної Європи.
4. Країни Південної Європи: роль та місце в сучасному світі.
5. Особливості соціально-економічного розвитку країн Південної Європи на початку ХХІ ст.

Семінарське заняття № 8

«США та Канада: особливості історичного та соціально-економічного розвитку»

Питання:

1. США – шлях до світового лідерства. Особливості історичного розвитку США.
2. Політична модель та специфіка державного устрою США.
3. Особливості соціально-економічного розвитку США у ХХ – ХХІ ст.
4. Економіко-географічна характеристика Канади.
5. Державно-політичний устрій Канади та його специфіка.

Семінарське заняття № 9

«Загальна характеристика азійського регіону» (семінар – 2 год.)

План семінару / Питання для обговорення

1. Культурно-історичні особливості Азії.
2. Відносини України з країнами Азії на сучасному етапі.
3. Аналіз даних про кращі здобутки культур країн Азії та української культури.
4. Найвідоміші досягнення країн азійського регіону.
5. Гіпотези, теорії відомих учених, що досліджують питання розвитку країнознавства у країнах Азії.

6. Особливості та етапи азіатської історії.
7. Політична карта Азії.

Семінарське заняття № 10, 11
«Країни Східної Азії» (семінар – 4 год.)

План семінару / Питання для обговорення

1. Особливості політичної системи Японії.
2. Характеристика економічного розвитку Китаю на сучасному етапі.
3. Особливості населення та демографічної ситуації в Китаї.
4. Особливості північнокорейської ракетно-ядерної програми.
5. Різноманітність моделей соціально-економічного розвитку Східної Азії.
6. Культурна спадщина регіону.
7. Зовнішні економічні зв'язки держав Східної Азії з іншими державами світу.
8. Інтеграційні угруповання.
9. Пріоритети зовнішньої політики.
10. Міжнародні економічні зв'язки з країнами світу та з Україною.

Семінарське заняття № 12, 13
«Країни Південно-Східної Азії» (семінар – 4 год.)

План семінару / Питання для обговорення

1. Особливості здобуття незалежності острівними країнами Південно-Східної Азії.
2. Причини краху режиму «нового порядку» в Індонезії.
3. Особливості президентської республіки на Філіппінах.
4. «Коллективна монархія» в Малайзії.
5. «Загальний добробут» в Сінгапурі.
6. Зміни на політичній карті субрегіону протягом ХХ століття.
7. Населення: етнічний та національний склад, віросповідання; демографічні особливості, розміщення населення, урбанізація, трудові ресурси.
8. Розмаїття економічних моделей.
9. Соціальні проблеми.
10. Проблема наркобізнесу.
11. Культурна спадщина.
12. Зовнішні економічні зв'язки держав Південно-Східної Азії з іншими державами світу.

Семінарське заняття № 14
«Країни Південної Азії» (семінар – 2 год.)

План семінару / Питання для обговорення

1. Особливості багатонаціонального складу населення Індії й Пакистану.

2. Республіка, котра іменується «найчисленнішою демократією світу».
3. Причини індійсько-пакистанської конфронтації.
4. Особливості політичної системи Ісламської Республіки Пакистан.
5. Зміни на політичній карті субрегіону протягом ХХ століття.
6. Культурна спадщина регіону.
7. Зони нестабільності в регіоні.
8. Політичні суперечки та конфлікти.
9. Проблема сепаратизму.
10. Пріоритети зовнішньої політики.
11. Міжнародні економічні зв'язки з країнами світу та з Україною.

Семінарське заняття № 15
«Країни Західної Азії» (семінар – 2 год.)

План семінару / Питання для обговорення

1. Особливості культурно-цивілізаційного розвитку Близькосхідного регіону.
2. Виникнення Палестинської проблеми та її сутність.
3. Особливості політичної й економічної системи «нафтової монархії» Перської затоки.
4. Особливості державного ладу Ізраїлю.
5. Особливості історичного розвитку країн субрегіону.
6. Населення: етнічний та національний склад, віросповідання; демографічні особливості, розміщення населення, урбанізація, трудові ресурси.
7. Особливості історичного розвитку Туреччини.
8. Провідні галузі господарства.
9. Соціальна сфера.
10. Культурна спадщина.
11. Зони конфліктів та політичної нестабільності.
12. Пріоритети зовнішньоекономічної та зовнішньополітичної діяльності. Відносини з Україною.

Семінарське заняття № 16

«Загальна характеристика країн Африки» (семінар – 2 год.)

План семінару / Питання для обговорення

1. Особливості етнічного й конфесійного складу Африки.
2. Особливості процесів деколонізації в регіоні.
3. Транспортна проблема Африки. Європейська колонізація континенту.
4. Етнічна розмаїтість населення.
5. Проблеми етнічних груп.
6. Африка – найменш індустріальний район світу.

Семінарське заняття № 17
«Країни Північної Африки» (семінар – 2 год.)

План семінару / Питання для обговорення

1. Труднощі демократизації й ринкових перетворень, які спіткали Алжирську Народну Демократичну Республіку.
2. Проблеми Західної Сахари.
3. Історія формування Північної Африки.
4. Вплив релігії на соціокультурне життя регіону.
5. Північна Африка як один із найрозвинутіших регіонів континенту. Культурна спадщина.
6. Країнознавча характеристика Єгипту.
7. Пріоритети зовнішньої політики.
8. Міжнародні економічні зв'язки з країнами світу та з Україною.
9. Інтеграційні угруповання.

Семінарське заняття № 18
«Країни Тропічної і Південної Африки» (семінар – 2 год.)

План семінару / Питання для обговорення

1. Особливості господарського розвитку країн Тропічної й Південної Африки.
2. Державний устрій країн.
3. Особливості історичного розвитку країн.
4. Оцінка природно-ресурсного потенціалу.
5. Характеристика населення: основні параметри.
6. Економічний розвиток країн субрегіону.
7. Культурна спадщина.
8. Особливості державного ладу Південно-Африканської Республіки.
9. Місце ПАР на африканському континенті та в світі.
10. Боротьба з політикою расизму.
11. Демографічна ситуація в країні та її наслідки.
12. Динаміка економічного розвитку на сучасному етапі.
13. Зовнішні економічні та політичні зв'язки держав Південної Африки з іншими державами світу.

Семінарське заняття № 19
«Регіон Латинська Америка» (семінар – 2 год.)

План семінару / Питання для обговорення

1. Особливості формування латиноамериканських націй.
2. Перешкоди створення Панамериканської зони вільної торгівлі.
3. Типологія країн.
4. Цивілізації доколумбової епохи: майя, ацтеки, інки.
5. Населення регіону: розмаїття етнонаціонального складу; демографічні особливості, розміщення населення, урбанізація, трудові ресурси.

6. Залежність розвитку економіки країн регіону від іноземних монополій. Основні галузі господарства.
7. Місце в міжнародному географічному поділі праці.
8. Культурна спадщина ЮНЕСКО.
9. Соціальні проблеми регіону.
10. Зони конфліктів та політичної нестабільності.
11. Проблеми боротьби з тероризмом та наркомафією.
12. Розвиток інтеграційних процесів у Латинській Америці.

Семінарське заняття № 20

«Мексика й країни Центральної Америки» (семінар – 2 год.)

План семінару / Питання для обговорення

1. Особливості суспільно-політичного розвитку Мексики.
2. Особливості економічного розвитку.
3. Особливості колонізації Аргентини іспанцями.
4. Епоха гаучо. Економічний розвиток Аргентини протягом 1860–1945 років. Аргентина часів правління Хуана Домінго Перона. Феномен перонізму.
5. Період «Брудної війни».
6. Аргентина у роки правління родини Кіршнер.
7. Особливості федеративного устрою Аргентини.
8. Примирення Аргентини та Бразилії як чинник створення організації МЕРКОСУР.
9. Аргентинсько-іранські відносини.
10. Українська діаспора в Аргентині.
11. Особливості відкриття Бразилії європейцями.
12. Бразилія у період від португальського завоювання до проголошення «Старої» республіки.
13. Ера диктатури Жетіліу Варгаса.
14. Жуселіну Кубічек і будівництво міста Бразилія.
15. Епоха військових диктатур 60–80 років ХХ століття. Демократизація політичного життя Бразилії.
16. Бразильське економічне диво.
17. Наслідки мирного урегулювання Центральноамериканського конфлікту.
18. Міжнародні економічні зв'язки. Відносини з Україною.

Семінарське заняття № 21

«Країни Карибського басейну» (семінар – 2 год.)

План семінару / Питання для обговорення

1. Міжнародне значення Кубинської революції 1956–1959 років.
2. Гаїті найменш розвинена країна Західної півкулі?..
3. Становлення плантаційної економіки на острові Гаїті у французьку колоніальну добу.
4. Перша «чорна» республіка Латинської Америки.

5. Державно-політичний устрій Гаїті.
6. Втручання США у гаїтянські політичні процеси. Участь країн Лівой осі у відбудові.
7. Проголошення незалежності Ямайки від Великої Британії.
8. Ямайський економічний розвиток.
9. Інтеграційні процеси в регіоні Карибського басейну.
10. Економічний розвиток Куби у роки правління Фіделя Кастро.
11. Кубинсько-радянські відносини.
12. Проблема пошуку політичного наступника родиною Кастро.
13. Країни Лівой осі в кубинській зовнішній політиці.

Семінарське заняття № 22, 23

«Ла-Платські та Андські країни» (семінар – 4 год.)

План семінару / Питання для обговорення

1. Діяльність військових режимів в Бразилії в 1964–1985 роках.
2. Охарактеризувати особливості відносин малих та великих країн в організації МЕРКОСУР.
3. Особливості економічної системи країн узбережжя Ла-Платської затоки.
4. Віце-королівство Ла-Плата та його розпад.
5. Боротьба Уругваю за незалежність від Бразилії та Аргентини.
Поява політичних партій «Бланко» та «Колорадо».
6. Військова диктатура на території Уругваю.
7. Уругвайсько-аргентинський прикордонний конфлікт.
8. Демократизація політичного життя Парагваю.
9. Причини та наслідки виключення Парагваю з лав організації МЕРКОСУР.
10. Охарактеризувати зовнішню політику Уго Чавеса.
11. Наслідки неоліберальних реформ Августо Піночета.
12. Особливості внутрішньої політики Альберто Фухіморі.
13. Еволюція статусу Венесуели в іспанській колоніальній імперії.
14. Модернізація економіки під час правління Ромуло Бетанкура та Карлоса Переса.
15. Нафтовий чинник у політичному житті Венесуели.
16. Венесуела та ОПЕК.
17. Створення конфедерації Велика Колумбія та причини її розпаду.
18. «Війна 1000 днів» та «Ера насилля».
19. Революційні збройні сили Колумбії.
20. Проблема наркотрафіка.
21. Політична система Колумбії. Еволюція відносин Колумбії та США. Співпраця сторін у боротьбі з контрабандою наркотиків.
22. Взаємини Колумбії з країнами Лівой осі.
23. Основні риси політичної системи Чилі.
24. «Економічна» дипломатія Чилі. Територіальне питання у чилійсько-болівійських відносинах.

25. Особливості політичного устрою Перу.
26. Еволюція перуансько-чилійських відносин.
27. Державний устрій Болівії.
28. Нафтовий чинник у політичному житті Еквадору.
29. Антинаркотична співпраця Еквадору та США.
30. Еквадорсько-колумбійський конфлікт та його наслідки.
31. Особливості врегулювання еквадорсько-перуанського прикордонного протистояння.

Семінарське заняття № 24
«Країни Австралії та Океанії» (семінар – 2 год.)
План семінару / Питання для обговорення

Австралія:

1. Особливості історичного розвитку.
2. Демографічна характеристика.
3. Природно-ресурсний потенціал країни.
4. Основні галузі господарства.
5. Сфера послуг.
6. Зовнішня політика.
7. Членство в міжнародних організаціях.

Океанія:

1. Географічне положення та адміністративно-територіальний поділ.
2. Особливості історичного розвитку.
3. Демографічна характеристика.
4. Природно-ресурсний потенціал країни.
5. Основні галузі господарства та сфера послуг.
6. Зовнішня політика.

Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Підготовка до усного опитування на тему «Історія формування пострадянського простору» з наступних питань: Історія формування пострадянського простору: основні етапи. Пострадянські республіки: проблеми нових держав після здобуття незалежності.

Тема 2. Підготовка до усного опитування на тему «Російська Федерація: трансформаційні процеси в економічній та політичній сфері» з наступних питань: Географічне положення та геополітичне становище Російської Федерації. Природно-ресурсний потенціал Російської Федерації. Соціально-економічний розвиток Російської Федерації в пострадянський період. Трансформація державно-політичної системи Росії в 1990-х – 2000-х рр. Еволюція зовнішньополітичного курсу Росії в пострадянський період. Російсько-українська війна та її вплив на трансформацію архітектури європейської та світової безпеки.

Тема 3. Підготовка до усного опитування на тему «Республіка Білорусь та Республіка Молдова – особливості історичного розвитку та переходу до ринку в пострадянський період» з наступних питань: Політичні процеси в Білорусії в 1991 – 1994 рр. Прихід до влади О. Лукашенка. Конституція 1996 р. Політична система Білорусії. Економічні процеси в Білорусії в першій половині 1990-х рр. Спроби економічних реформ. Соціально-економічний розвиток країни в другій половині 1990-х – на початку ХХІ ст. Трансформація політичної системи Молдови в умовах незалежності. Соціально-економічний розвиток Молдови після здобуття незалежності.

Тема 4. Підготовка до усного опитування на тему «Центральна Азія: особливості історичного та соціально-економічного розвитку країн регіону» з наступних питань: економічний потенціал Республіки Узбекистан, соціально-економічний розвиток країни в умовах незалежності та особливості переходу до ринкової економіки, державно-політичний устрій Узбекистану, демографічні процеси в Узбекистані в пострадянський період, релігійний фактор та його вплив на суспільно-політичні процеси в країні, особливості соціально-економічного розвитку Казахстану в радянський період, трансформація політичної системи в Казахстані в умовах незалежності та становлення президентської моделі влади в країні, особливості соціально-економічного розвитку Казахстану та Киргизстану в пострадянський період: спільне та відмінне, «кольорові революції» в Киргизії в 2005 р., 2010 р. та в 2020 р. та їх наслідки для країни, трансформація політичної системи Киргизстану в 1990-х – 2000-х рр., громадянська війна в Таджикистані в 1990-х рр., політичні процеси в країні в другій половині 1990-х рр. – на початку ХХІ ст., державнополітичний устрій Таджикистану, соціально-економічний розвиток республіки в умовах незалежності; демографічні процеси та міжетнічні 6 конфлікти в Таджикистані; особливості соціально-економічного розвитку Туркменістану в умовах незалежності, трансформація політичної системи Туркменістану та формування «суперпрезидентської» моделі влади в країні, демографічні процеси в республіці в пострадянський період.

Тема 5. Підготовка до усного опитування на тему «Держави Південного Кавказу: трансформація соціально-економічної моделі та політичних систем в умовах незалежного розвитку» з наступних питань: Політична криза в Грузії на початку 1990-х рр. та повернення до влади Е. Шеварднадзе, соціально-економічний розвиток та політичні процеси в республіці в 1990-х – на початку 2000-х рр. «Революція троянд» в Грузії у 2003 р., реформи М. Саакашвілі та їх наслідки, трансформація політичної системи Грузії в 2004 – 2012 рр.; політичні процеси у Вірменії після здобуття незалежності, соціально-економічний розвиток країни в 1990-х рр.: економічна криза та спроби її подолання; політична криза в Азербайджані на початку у 1990-х рр. та її подолання, особливості соціально-економічного розвитку Азербайджану в пострадянський період.

Тема 6. Підготовка до усного опитування на тему «Країни Балтії: історія та розвиток в умовах незалежності» з наступних питань: особливості

соціально-економічного розвитку Латвії, Литви та Естонії після здобуття незалежності, трансформація державно-політичного устрою в країнах Балтії в пострадянський період, демографічні процеси в Прибалтійських республіках в 1990-х – 2000-х рр.

Тема 7. Підготовка до усного опитування на тему «Країни Західної Європи: особливості політичного та соціально-економічного розвитку» з наступних питань: Географічне положення, природно-кліматичні умови та ресурсний потенціал Німеччини. Основні етапи історії країни. Утворення ФРН та НДР у повоєнний період. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку Західної та Східної Німеччини після Другої Світової війни. Об'єднання Німеччини та його наслідки для Європи. ФРН та євроінтеграційні процеси у другій половині ХХ ст. Державно-політичний устрій країни. Географічне положення та ресурсний потенціал країни. Основні віхи історичного розвитку Франції. Особливості соціально-економічного розвитку Франції. Трансформація політичної моделі в країні від Великої Французької революції до наших днів. Особливості державно-політичного устрою країни. Етнонаціональний та конфесійний склад населення Франції. Демографічні процеси в країні на початку ХХ ст. Географічне положення та природно-ресурсний потенціал Великобританії. Основні етапи історичного розвитку країни. Формування Британської імперії та особливості її становлення. Регіони Великої Британії та їх економіко-географічна характеристика. Особливості політичної системи та державного устрою країни. Система місцевого самоврядування та її характерні ознаки. Склад населення країни та демографічні зміни у Великій Британії в ХХ – ХХІ ст. Міста Великої Британії, їх демографічні та економічні особливості.

Тема 8. Підготовка до усного опитування на тему «Країни Центрально-Східної та Південно-Східної Європи – трансформація економічної та політичної систем у 1990-х – на початку 2000-х рр.» з наступних питань: особливості Східної та Центральної Європи як регіону та його субрегіони; етапи історії розвитку країн регіону, економічна криза країн регіону після розпаду СРСР та відмови від адміністративної моделі економіки, специфіка перехідної моделі економіки у країнах Східної та Центральної Європи, геополітична специфіка їх сучасного становища у світі після розширення ЄС у 2004 р., загальна характеристика економіки країн Східної та Центральної Європи. Класифікація країн регіону за рівнем економічного розвитку. Політичний устрій країн Східної та Центральної Європи, особливості розвитку югославських республік у 1990-х – на початку 2000-х рр.: розпад Югославії та його наслідки, демонтаж тоталітарної системи наприкінці 80-х — на початку 90-х років. Особливості політичного та економічного розвитку держав Південно-Східної Європи.

Тема 9. Підготовка до усного опитування на тему «Країни Північної Європи: особливості соціально-економічного та політичного розвитку» з наступних питань: Економіко-географічна характеристика країн Скандинавського півострова. Основні етапи історичного розвитку держав Північної Європи. Трансформація державно-політичного устрою в країнах

Північної Європи у ХХ ст. Скандинавська економічна модель та її специфіка. Етнонаціональний склад населення та демографічні процеси в країнах Північної Європи наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.

Тема 10. Підготовка до усного опитування на тему «Південна Європа: історія та особливості розвитку на сучасному етапі» з наступних питань: класифікація країн регіону за рівнем економічного розвитку, особливості державно-політичного устрою країн Південної Європи на прикладі Італії, Іспанії, Португалії та Греції, країни Піренейського півострова та розширення сфери впливу Західної цивілізації у ХVІ – ХVІІ ст. Політичні процеси в країн Південної Європи у ХV – на початку ХХІ ст. Особливості соціально-економічного розвитку держав Південної Європи на сучасному етапі.

Тема 11. Підготовка до усного опитування на тему «США та Канада: особливості історичного та соціально-економічного розвитку» з наступних питань: Основні етапи історичного розвитку Сполучених Штатів Америки та Канади. Фактори геополітичного домінування США як наддержави, загальна характеристика економіки США (ВНП, максимальна концентрація капіталу, використання досягнень НТР, політика монетаризму тощо). Постіндустріальна стадія розвитку економіки США і значення сектору послуг. Державно-політичний устрій США та його специфіка (президентська модель країни, розподіл владних повноважень, федеральний устрій, двопартійність). Особливості канадської економіки. Становлення політичної системи Канади. Розвиток правової системи США і Канади. Етнонаціональний та релігійний склад населення США й Канади. Демографічні процеси в США та Канаді: порівняльна характеристика. Становлення правової системи США і Канади.

Тема 12. Загальна характеристика азіатського регіону

- проаналізувати культурно-історичні особливості Азії;
- показати відносини України з країнами Азії на сучасному етапі;
- проаналізувати дані про кращі здобуткам культур країн Азії та української культури;
- описати найвідоміші досягнення країн регіону;
- сформулювати гіпотези, теорії відомих учених, що досліджують питання розвитку країнознавства у країнах Азії;
- зазначити особливості та етапи азіатської історії;
- підготуватися до письмового опитування за темою;
- підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань.

Тема 13. Країни Східної Азії

- охарактеризувати особливості політичної системи Японії;
- дати характеристику економічному розвитку Китаю на сучасному етапі;
- показати особливості населення та демографічної ситуації в Китаї. Зробити висновки щодо її наслідків.
- наведіть особливості північнокорейської ракетно-ядерної програми;
- підготуватися до письмового опитування за темою;

- підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань.

Тема 14. Країни Південно-Східної Азії

- охарактеризувати особливості здобуття незалежності острівними країнами Південно-Східної Азії;
- назвати причини краху режиму «нового порядку» в Індонезії;
- проаналізувати особливості президентської республіки на Філіппінах;
- охарактеризувати «колективну монархію» в Малайзії;
- пояснити «загальний добробут» в Сингапурі;
- підготуватися до письмового опитування за темою;
- підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань.

Тема 15. Країни Південної Азії

- охарактеризувати особливості багатонаціонального складу населення Індії й Пакистану;
- визначити республіку, котра іменується «найчисленішою демократією світу»;
- зазначити причини індійсько-пакистанської конфронтації;
- проаналізувати особливості політичної системи Ісламської Республіки Пакистан;
- підготуватися до письмового опитування за темою;
- підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань.

Тема 16. Країни Західної Азії

- охарактеризувати особливості культурно-цивілізаційного розвитку Близькосхідного регіону;
- простежити виникнення Палестинської проблеми і її сутність;
- проаналізувати особливості політичної й економічної системи «нафтової монархії» Перської затоки;
- охарактеризувати особливості державного ладу Ізраїлю;
- підготуватися до письмового опитування за темою;
- підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань.

Тема 17. Загальна характеристика країн Африки

- охарактеризувати особливості етнічного й конфесійного складу Африки;
- вказати особливості процесів деколонізації в регіоні;
- дати оцінку транспортній проблемі Африці;
- охарактеризуйте європейську колонізацію континенту;
- проаналізуйте етнічну розмаїтість населення;
- зазначити проблеми етнічних груп, що представлені багатомільйонними націями, великими народностями і дуже малими групами, що і зараз живуть у родоплемінному суспільстві. - довести, що Африка - найменш індустріальний район світу;
- підготуватися до письмового опитування за темою;

- підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань.

Тема 18. Країни Північної Африки

- охарактеризувати труднощі, які спіткали Алжирську Народну Демократичну Республіку в процесі демократизації й ринкових перетворень;
- проаналізувати проблеми Західної Сахари;
- підготуватися до письмового опитування за темою;
- підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань.

Тема 19. Країни Тропічної і Південної Африки

- проаналізувати особливості господарського розвитку країн Тропічної й Південної Африки;
- охарактеризувати особливості державного ладу Південно-Африканської Республіки;
- підготуватися до письмового опитування за темою;
- підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань.

Тема 20. Регіон Латинська Америка

- проаналізувати особливості формування латиноамериканських націй;
- зазначте, що стало на заваді створенню Панамериканської зони вільної торгівлі;
- підготуватися до письмового опитування за темою;
- підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань.

Тема 21. Мексика й країни Центральної Америки

- охарактеризувати основні етапи формування політичної карти Середньої Америки;
- проаналізувати особливості суспільно-політичного розвитку Мексики;
- зазначити наслідки мирного урегулювання Центральноамериканського конфлікту;
- підготуватися до письмового опитування за темою;
- підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань.

Тема 22. Країни карибського басейну

- вказати, на які країни в своїй зовнішній політиці орієнтується Ямайка;
- сформулювати міжнародне значення Кубинської революції 1956-1959 рр.;
- довести, що Гаїті найменш розвинена країна Західної півкулі;
- підготуватися до письмового опитування за темою;
- підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань.

Тема 23. Ла-Платські та Андські країни

- оцінити діяльність військових режимів в Бразилії в 1964-1985рр.;
- охарактеризувати особливості зовнішньої політики Аргентини за часів правління Карлоса Менема;

- охарактеризувати унікальність культурно-цивілізаційного розвитку Уругваю;
- охарактеризувати особливості відносин малих та великих країн в організації МЕРКОСУР;
- охарактеризувати зовнішню політику Уго Чавеса;
- з'ясувати наслідки неоліберальних реформ Августо Піночета;
- охарактеризувати особливості внутрішньої політики Альберто Фухіморі;
- підготуватися до письмового опитування за темою;
- підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань.

Тема 24 Країни Австралії та Океанії

- охарактеризувати соціально-економічний розвиток Австралійського Союзу;
- охарактеризувати туристичну індустрію регіону;
- підготуватися до письмового опитування за темою;
- підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань.

Індивідуальне завдання:

Індивідуальним завданням з дисципліни «Міжнародне регіоназнавство» виступає курсова робота передбачена навчальним планом у 4-му семестрі.

Курсова робота з навчальної дисципліни – це індивідуальне завдання, яке передбачає закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних здобувачами вищої освіти за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання. Курсова робота сприяє розширенню і поглибленню теоретичних знань, розвитку навичок їх практичного використання, самостійного розв'язання конкретних завдань. Курсова робота виконуються згідно з навчальним планом.

Захист курсової роботи проводиться прилюдно перед комісією у складі двох-трьох науково-педагогічних працівників кафедри, в тому числі керівника курсової роботи. Склад комісії та конкретні терміни захисту курсових робіт затверджуються розпорядженням декана факультету.

Виконання та захист курсової роботи оцінюється кількістю балів, визначених робочою програмою навчальної дисципліни.

Здобувач вищої освіти, який без поважної причини не подав курсову роботу у зазначений термін або не захистив її, вважається таким, що має академічну заборгованість.

При отриманні незадовільної оцінки здобувач вищої освіти за рішенням комісії виконує курсову роботу за новою темою або переопрацьовує попередню роботу. Без захищеної (зарахованої) курсової роботи студент не може бути допущений до іспиту.

Курсові роботи зберігаються на кафедрі протягом одного року.

У процесі *самостійної роботи* студенти опрацьовують лекційний матеріал, готуються до семінарських занять, а саме: робота з бібліотечними каталогами; опрацювання наукової літератури з окремих тем; вивчення наукової монографічної літератури з країнознавчої тематики; робота з

довідковою літературою (енциклопедіями, словниками, статистичні довідниками та ін.), що містить інформацію з міжнародного регіонознавства; конспектування рекомендованої літератури з навчальної дисципліни: створення таблиць і схем за тематикою курсу: робота з новими надходженнями літератури та періодичними виданнями з регіонознавчої проблематики; підготовка повідомлень на семінарські заняття; ознайомлення з публіцистичною літературою; відстеження публікацій у пресі. Конспектуючи рекомендовану літературу, студенти опрацьовують найважливіші джерела та наукові праці, а також оволодівають науковим понятійним апаратом, навичками та вміннями конспектування.

При вивченні дисципліни студенти виконують не лише стандартні, а й творчі індивідуальні завдання за власним вибором. Індивідуальна творча робота студента оформлюється у вигляді реферату з певної наукової проблеми. Реферат повинен містити систематизоване викладення сутності проблеми, фактичний матеріал, обґрунтовані висновки, список використаних джерел. Від студента вимагається ретельна робота з різноманітними джерелами інформації, збирання необхідних даних, їх аналіз та систематизація. Студент здобуває і вдосконалює вміння та навички творчої, науково-дослідницької праці, привчається до належного оформлення результатів дослідження. Підготовлені реферати студенти відкрито захищають перед студентською аудиторією. Студенти можуть також готуватися до дискусій та круглих столів з фахової тематики, крім того, здійснити огляд журналу чи кількох журналів, окремі публікації у науковій літературі, проаналізувати монографії чи журнальні статті.

Для покращення підготовки майбутнього спеціаліста, поглиблення запропонованого під час лекцій матеріалу застосовуються такі види індивідуальних завдань як реферати, аналітичні огляди, доповіді.

За виконання вказаних форм роботи студент може отримати додаткові бали у випадку пропуску семінарських занять з поважної причини, та у інших випадках, що не суперечать Положенню про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті ім. В. Н. Каразіна.

Тематика рефератів та інформаційних повідомлень

1. Анексія США північних мексиканських територій.
2. Визначення поняття «Індокитай» у вузькому та широкому розуміннях.
3. Визначення поняття «Схід» та його співвідношення із поняттям «Orient».
4. Виникнення держав у Центральній Америці.
5. Демографічні процеси в Канаді наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття.
6. Еволюція міжнародно-правового статусу Панамського каналу.
7. Закавказзя: військово-політичні конфлікти в регіоні.
8. Історичне минуле країн Латинської Америки.
9. Історичний регіон «Британська Індія (—TheBritishRaj)».
10. Історичні регіони «Абіссінія (Ефіопія)», «Сомалі», «Гана», «Малі», «Конго», «Мономотапа».

11. Історичні регіони «Монголія», «Маньчжурія» та «Синьцзян». Історико-географічні регіони «Корея» та «Тибет».
12. Історичні регіони Південної Азії: «Бенгалія», «Раджастхан/ Раджпутана», «Пенджаб», «Гуджарат», «Кашмір», «Сінд», «Белуджистан», «Махараштра», «Тамілнад», «Ассам». культури та науці.
13. Міжнародні інтеграційні проекти та спроба їх реалізації в Центральній Азії.
14. Модернізаційні процеси в країнах Центральної та Південно-Східної Європи в 1990-х – на початку 2000-х років.
15. Особливості соціально-економічного розвитку Канади в ХХ – на початку ХХІ століття.
16. Особливості соціально-економічного розвитку Франції у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.
17. Панамська криза і політика «Великого кийка».
18. Підходи до визначення етимології назв «Америка», «Латинська Америка».
19. Поняття «Камбоджа» у історичній перспективі.
20. Постіндустріальна стадія розвитку економіки США. Роль та місце сектору послуг в структурі економіки країни.
21. Причини та наслідки створення УНАСУР.
22. Проблема релігійного екстремізму в країнах пострадянського простору.
23. Проблема розмежування Азії та Океанії. Лінія «Уолеса».
24. Проблеми прикордонних територій на пострадянському просторі та спроби їх вирішення.
25. Районування Африки за релігійною та мовною ознаками. Історико-географічний регіон «Судан».
26. Районування Південної Азії за мовною та релігійною ознаками.
27. Регіональні інтеграційні організації КАРІКОМ, МЕРКОСУР і Співдружність андських держав.
28. Регіональні структури на пострадянському просторі.
29. Регіони «Арабського Магрибу» та «Арабського Машрику». Географічні макрорегіони Африки: «Плоскогір'я» та «Рівнини» та їх субрегіони.
30. Регіони «Сахара», «Сахель», «Африканський ріг».
31. Релігійний фактор та його вплив на суспільно-політичні процеси в пострадянських республіках Центральної Азії.
32. Розширення ЄС у 1990-х – на початку 2000-х років та східна політика Євросоюзу.
33. Роль та місце України в системі міжнародних відносин на пострадянському просторі.
34. Співвідношення понять «Індостан», «Велика Індія», «Індійський субконтинент».
35. Співвідношення поняття «Схід» («аль-шарк») та «Захід» («аль-гарб») у арабській
36. Суб'єкти та актори міжнародних відносин на пострадянському просторі.

37. Субрегіональні компоненти пострадянської системи міжнародних відносин.
38. США: фактори геополітичного лідерства.
39. Україна та країни Центральної Європи: специфіка формування двосторонніх відносин.
40. Цивілізації ольмеків, ацтеків і майя. Захоплення іспанцями островів Карибського моря.
41. Чинники конфліктності та передумови виникнення й ескалації конфліктів на пострадянському просторі.
42. Шанхайська Організація Співробітництва та її діяльність.

3. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт передбачених навчальним планом:

ЗРАЗКИ ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

1. Етимологія назви Африка.
2. Які країни належать до Північної Африки?
3. «Візитна картка» Куби.
4. Скільки суверенних і скільки відповідно залежних територій належить до Латинської Америки?

4. Завдання семестрових екзаменів (письмових залікових робіт):

Перелік питань для проведення підсумкового контролю

Питання до заліку з дисципліни «Міжнародне регіоназнавство»

1. Історія формування пострадянського простору
2. Російська Федерація: географічне положення, природні умови та ресурси.
3. Соціально-економічний розвиток Росії в пострадянський період. Економічні реформи 1990-х рр. та їх наслідки
4. Етнонаціональний та конфесійний склад населення Російської Федерації. Демографічні процеси в країні наприкінці ХХ – у ХХІ ст.
5. Державно-політичний устрій Російської Федерації. Формування президентської моделі влади в країні
6. Білорусія: географічне положення та природно-ресурсний потенціал
7. Населення Білорусії: етнонаціональний та конфесійний склад. Демографічні процеси в країні в 1990-х – 2000-х рр.
8. Державно-політичний устрій Білорусії. Формування президентської моделі влади в країні
9. Молдова: географічне положення, природні умови та ресурси

10. Трансформація політичної системи Молдови в 1990-х – на початку 2000-х рр.
11. Соціально-економічний розвиток Молдови в пострадянський період
12. Етнонаціональна структура населення та демографічні процеси в Молдові в пострадянський період
13. Географічне положення, природні умови та ресурси країн Балтії
14. Особливості соціально-економічного розвитку Литви в радянський та пострадянський період
15. Населення та демографічні процеси в Литві
16. Державотворчі процеси в країнах Балтії. Основні етапи історичного розвитку регіону
17. Особливості соціально-економічного розвитку Латвії в пострадянський період
18. Населення Латвії та демографічні процеси в країні в 1990-х – 2000-х рр.
19. Особливості соціально-економічного розвитку Естонської Республіки в пострадянський період
20. Населення та демографічні процеси в Естонії в пострадянський період
21. Особливості державно-політичного устрою країн Балтії
22. Центральна Азія: географічне положення та природно-ресурсний потенціал регіону
23. Основні етапи історичного розвитку та державотворчі процеси в Центральній Азії
24. Країни Центральної Азії: особливості трансформаційних процесів у регіоні та проблеми розвитку в пострадянський період
25. Узбекистан: географічне положення, природні умови та ресурси
26. Республіка Узбекистан: економіко-географічна характеристика країни
27. Особливості соціально-економічного розвитку Узбекистану в радянський період та в умовах незалежності
28. Населення та демографічні процеси в Узбекистані в роки незалежності
29. Державно-політичний устрій Республіки Узбекистан
30. Соціально-економічний та політичний розвиток Таджикистану в умовах незалежності
31. Державний устрій та політична система Таджикистану
32. Географічне положення, природні умови та ресурси Туркменістану
33. Туркменістан: соціально-економічна характеристика країни
34. Державний устрій та політична система Туркменістану
35. Особливості соціально-економічного розвитку Туркменістану в пострадянський період
36. Етнонаціональний склад населення Туркменістану. Демографічні процеси в

- республіці в пострадянський період
37. Трайбалізм та його прояви в суспільно-політичному житті сучасного Туркменістану
 38. Киргизстан: географічне положення, природні умови, ресурси, населення
 39. Еволюція політичної системи Киргизстану в умовах незалежності
 40. Політичні процеси в Киргизії в пострадянський період.
 41. Особливості соціально-економічного розвитку Киргизстану в пострадянський період
 42. Релігійний фактор та його вплив на суспільно-політичні процеси в країнах Центральної Азії
 43. Казахстан: географічне положення, природні умови та ресурси
 44. Республіка Казахстан: соціально-економічна характеристика країни
 45. Особливості соціально-економічного розвитку Казахстану в радянський період
 46. Перехід до ринкової економіки та особливості економічного розвитку Казахстану після здобуття незалежності
 47. Етнонаціональний склад населення Казахстану та демографічні процеси в країні в пострадянський період
 48. Жузи як фактор суспільно-політичного розвитку Казахстану
 49. Закавказзя: етнонаціональна характеристика регіону
 50. Політична криза в Грузії на початку 1990-х рр. Повернення до влади Е. Шеварднадзе
 51. Соціально-економічний розвиток та політичні процеси в Грузії в 1990-х – на початку 2000-х рр.
 52. «Революція троянд» у Грузії 2003 р.: причини, перебіг та наслідки
 53. Реформи в Грузії за часів президентства М. Саакашвілі та їх наслідки
 54. Соціально-економічний розвиток Вірменії в 1990-х рр.: економічна криза та спроби її подолання
 55. Політичні процеси у Вірменії після здобуття незалежності
 56. Трансформація державно-політичного устрою Вірменії
 57. Політична криза в Азербайджані на початку 1990-х рр. та її подолання
 58. Державно-політичний устрій Азербайджану. Формування президентської моделі влади в країні
 59. Стабільність по Азербайджанськи. Династія Алієвих: прихід до влади, реформи та їх наслідки
 60. Специфіка соціально-економічного розвитку Азербайджану в пострадянський період
 61. Особливості історичного розвитку країн Західної Європи та формування Західної цивілізації

62. Географічне положення, природно-кліматичні умови та ресурсний потенціал Німеччини
63. Німеччина у другій половині XIX – першій половині XX ст.: вплив на глобальні процеси світової історії
64. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку Німеччини після Другої Світової війни
65. Об'єднання Німеччини в 1989 – 1990 рр. та його наслідки для країни та Європи
66. Державно-політичний устрій Федеративної Республіки Німеччини
67. Населення Німеччини: етно-конфесійний склад та демографічні процеси в 1990-х – 2000-х рр.
68. Географічне положення та ресурсний потенціал Франції
69. Особливості соціально-економічного розвитку Франції у другій половині XX – першій чверті XXI ст.
70. Трансформація політичної моделі у Франції в другій половині XX – у XXI ст.
71. Особливості державно-політичного устрою Франції
72. Етнонаціональний та конфесійний склад населення Франції. Демографічні процеси в країні наприкінці XX – в першій чверті XXI ст.
73. Географічне положення та природно-ресурсний потенціал Великобританії
74. Роль та місце Великобританії в процесі становлення Західної цивілізації
75. Формування Британської імперії та її особливості
76. Економіко-географічна характеристика Великобританії та особливості соціально-економічного розвитку країни наприкінці XX – в XXI ст.
77. Склад населення країни та демографічні процеси у Великій Британії в XX – XXI ст.
78. Специфіка політичної системи та державного устрою Великобританії
79. Особливості Центрально-Східної Європи як регіону
80. Польща: економіко-географічна характеристика країни
81. Державний устрій та політична система Польщі
82. Трансформаційні процеси в країнах Центральної Європи в постсоціалістичний період
83. Угорщина: економіко-географічна характеристика країни
84. Державно-політичний устрій Угорщини
85. Чехія: економіко-географічна характеристика країни
86. Державний устрій та політична система Чехії
87. Словаччина: економіко-географічна характеристика країни
88. Державно-політичний устрій Словаччини
89. Особливості політичного та економічного розвитку Австрії в другій

- половині ХХ – у першій чверті ХХІ ст.
90. Країни Бенілюксу: економіко-географічна характеристика та особливості розвитку регіону
 91. Швейцарія: специфіка економічного та політичного розвитку країни в ХХ – першій чверті ХХІ ст.
 92. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку Румунії в 1990-х – 2000-х рр.
 93. Державний устрій та політична система Румунії
 94. Розпад Югославії в 1990-х рр. та його наслідки
 95. Болгарія: специфіка політичного та економічного розвитку в постсоціалістичний період
 96. Державно-політичний устрій Болгарії
 97. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку країн Балканського півострова в 1990-х – в 2000-х рр.
 98. Основні тенденції розвитку країн Північної Європи
 99. Географічне положення, природно-кліматичні умови та ресурси країн Північної Європи
 100. Основні етапи історичного розвитку північноєвропейського регіону
 101. Соціально-економічний розвиток країн Північної Європи в другій половині ХХ – у першій чверті ХХІ ст. та його специфіка
 102. Скандинавська економічна модель та її особливості
 103. Географічне положення, природно-кліматичні умови та ресурси країн Південної Європи
 104. Особливості розвитку Південної Європи як регіону
 105. Основні етапи історичного розвитку країн південноєвропейського регіону
 106. Соціально-економічний та політичний розвиток Італії в 1990-х – 2000-х рр.
 107. Державний устрій та політична система Італії
 108. Роль та місце Іспанії та Португалії в процесі формування Західної цивілізації
 109. Іспанія: економіко-географічна характеристика країни
 110. Державно-політичний устрій Іспанії та його специфіка
 111. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку Іспанії в ХХ – першій чверті ХХІ ст.
 112. Португалія: економіко-географічна характеристика країни
 113. Державно-політичний устрій Португалії
 114. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку Португалії в ХХ – першій чверті ХХІ ст.
 115. Греція: економіко-географічна характеристика країни
 116. Державно-політичний устрій Греції

117. Греція: особливості історичного та соціально-економічного розвитку країни в ХХ – першій чверті ХХІ ст.
118. «Малі країни Європи» та специфіка їх розвитку в ХХ – першій чверті ХХІ ст.
119. Особливості геополітичного положення держав Північної Америки
120. Географічне положення, природно-кліматичні умови та ресурси США
121. Сполучені Штати Америки: економіко-географічна характеристика країни
122. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку США наприкінці ХVІІІ – у першій чверті ХХІ ст.
123. Державно-політичний устрій США та його специфіка
124. Етнонаціональний та релігійний склад населення США. Демографічні процеси в країні в ХІХ – ХХІ ст.
125. Географічне положення, природно-кліматичні умови та ресурси Канади
126. Основні етапи історичного розвитку Канади
127. Канада: економіко-географічна характеристика країни
128. Особливості соціально-економічного розвитку Канади в ХХ – першій чверті ХХІ ст.
129. Склад населення та демографічні процеси в Канаді на сучасному етапі
130. Політична система Канади як держави в межах Британської Співдружності Націй

Питання до екзамену з дисципліни «Міжнародне регіоназнавство»

1. Поняття, мета, предмет, завдання і система дисципліни “Міжнародне регіоназнавство”.
2. Опишіть сучасну соціально-економічну карту світу. Основні міжнародні організації.
3. Опишіть сучасну політико-правову карту світу. Типологія країн світу.
4. Зробіть політико- та економіко-географічний огляд Азії. Культурна спадщина.
5. Зазначте основні субрегіони Азії, чинники їх виділення. Типологія країн Азії. Політичний устрій.
6. Продемонструйте різноманітність моделей соціально-економічного розвитку країн Східної Азії.
7. Надайте країнознавчу характеристику Китаю.
8. Надайте країнознавчу характеристику Японії.
9. Продемонструйте зовнішні економічні зв'язки держав Східної Азії з іншими державами світу. Інтеграційні угруповання країн Східної Азії. Пріоритети зовнішньої політики.
10. Надайте політико- та економіко-географічну характеристику країн

Південно-Східної Азії. Загальні відомості про країни.

- 11.Продемонструйте розмаїття економічних моделей країн Південно-Східної Азії.
- 12.Проаналізуйте соціальні проблеми країн Південно-Східної Азії.
- 13.Охарактеризуйте країни Південно-Східної Азії. Проблема наркобізнесу. Індустрія туризму. Культурна спадщина.
- 14.Охарактеризуйте країни Південної Азії. Зони нестабільності в регіоні. Політичні суперечки та конфлікти.
15. Охарактеризуйте країни Південної Азії. Зовнішні економічні зв'язки з країнами світу. Інтеграційні угруповання.
- 16.Надайте країнознавчу характеристику Індії. Зони конфліктів. Проблема сепаратизму.
- 17.Індія. Проаналізуйте пріоритети зовнішньої політики. Міжнародні економічні зв'язки з країнами світу та з Україною.
18. Проаналізуйте економічний потенціал і сучасний розвиток країн Азії.
- 19.Охарактеризуйте країни Південно-Західної Азії: Йорданія, Ліван, ОАЄ. Офіційні відомості. Історико-культурна спадщина.
- 20.Охарактеризуйте Саудівську Аравію. Офіційні відомості. Історико-культурна спадщина.
- 21.Охарактеризуйте Ліван. Офіційні відомості. Особливості клімату. Банківська справа.
- 22.Охарактеризуйте Об'єднані Арабські Емірати. Офіційні відомості. Особливості державного устрою.
- 23.Охарактеризуйте Марокко. Офіційні відомості. Економіка. Особливості історичного розвитку.
- 24.Охарактеризуйте Саудівську Аравію. Нафта – основа економіки країни. Релігія. Паломництво.
- 25.Охарактеризуйте Шрі-Ланку. Офіційні відомості. Економіка. Особливості історичного розвитку. «Культурний трикутник»: Анурадхапура, Полоннарува, Канді.
- 26.Охарактеризуйте Мальдівські острови. Офіційні відомості. «Країна коралових островів».
- 27.Опишіть історію, населення та сучасне становище Японії у світі. Правова система Японії.
- 28.Охарактеризуйте політичний устрій Японії. Загальна характеристика економіки Японії.
- 29.Надайте загальну характеристику економіки Китаю. Політичний устрій. Правова система Китаю.
- 30.Опишіть історію, населення та сучасне становище Індії у світі. Загальна

характеристика економіки Індії. Політичний устрій Індії.

- 31.Опишіть історію, населення та сучасне становище країн Південно-Східної Азії у світі.
- 32.Охарактеризуйте політичний устрій держав Південно-Східної Азії. Правові системи держав Південно-Східної Азії.
- 33.Надайте загальну характеристику економіки Індонезії. Політичний устрій Індонезії.
- 34.Надайте загальну характеристику економіки Таїланду. Політичний устрій Таїланду.
- 35.Опишіть історію, населення та сучасне становище країн Близького Сходу у світі.
- 36.Надайте загальну характеристику економіки країн Близького Сходу.
- 37.Проаналізуйте політичний устрій держав Близького Сходу. Правові системи близькосхідних держав.
- 38.Опишіть історію, населення та сучасне становище Ізраїлю у світі. Загальна характеристика економіки Ізраїлю.
- 39.Охарактеризуйте політичний устрій Ізраїлю. Правова система Ізраїлю.
- 40.Охарактеризуйте Африку як економіко-географічний і політичний макрорегіон.
- 41.Зробіть порівняльну політико- та економіко-географічну характеристику країн Західної та Центральної Африки.
- 42.Надайте політико- та економіко-географічну характеристику країн Північної Африки. Загальні відомості про країни.
- 43.Опишіть вплив релігії на соціокультурне життя країн Північної Африки. Особливості економічного розвитку на сучасному етапі.
- 44.Охарактеризуйте країни Північної Африки. Індустрія туризму. Культурна спадщина.
- 45.Єгипет. Охарактеризуйте пріоритети зовнішньої політики. Міжнародні економічні зв'язки з країнами світу та з Україною. Інтеграційні угруповання.
- 46.Зробіть країнознавчий огляд Південної Африки. Загальні відомості.
- 47.Південно-Африканська Республіка. Надайте загальні відомості про країну.
- 48.Зазначте зовнішні економічні та політичні зв'язки держав Південної Африки з іншими державами світу. Зв'язки з Україною.
- 49.Опишіть країну Північної Африки – Туніс. Офіційні відомості. Географічні та природно-кліматичні особливості. Історико-культурний потенціал
- 50.Опишіть Єгипет. Офіційні відомості. Транзитне положення країни між

Європою, Азією та Африкою. Економічний розвиток країни.

51. Опишіть Марокко. Офіційні відомості. Особливості клімату та географічного розташування.
52. Опишіть Гамбію. Офіційні відомості. Економіка країни.
53. Опишіть Республіку Малі. Офіційні відомості. Природні умови. Річка Нігер.
54. Опишіть Нігерію. Офіційні відомості. Особливості економіки та природи країни.
55. Опишіть Маврикій. Офіційні відомості. Особливості географічного розташування.
56. Охарактеризуйте історію, населення та сучасне становище Єгипту у світі. Загальна характеристика економіки Єгипту. Політичний устрій Єгипту.
57. Охарактеризуйте історію, населення та сучасне становище Саудівської Аравії у світі. Загальна характеристика економіки Саудівської Аравії.
58. Опишіть політичний устрій африканських країн. Правові системи африканських країн.
59. Охарактеризуйте Латинську Америку. Населення регіону: розмаїття етнонаціонального складу; демографічні особливості, розміщення населення, урбанізація, трудові ресурси.
60. Охарактеризуйте Латинську Америку. Господарська оцінка природно-ресурсного потенціалу. Залежність розвитку економіки країн регіону від іноземних монополій. Основні галузі господарства.
61. Охарактеризуйте Латинську Америку. Соціальні проблеми регіону. Зони конфліктів та політичної нестабільності.
62. Опишіть історію формування території Аргентини. Загальні відомості про країну. Місце країни на континенті та в світі.
63. Продемонструйте примирення Аргентини та Бразилії як чинник створення організації МЕРКОСУР. Аргентинсько-іранські відносини.
64. Опишіть Аргентину. Особливості сучасного господарського розвитку. Соціальна сфера. Культурна спадщина. Українська діаспора в Аргентині.
65. Проаналізуйте особливості федеративного устрою Бразилії. Бразилія в організації МЕРКОСУР. Еволюція відносин Бразилії та США.
66. Зробіть порівняльну країнознавчу характеристику країн на прикладі Чилі та Венесуели.
67. Опишіть Мексику. Пріоритети зовнішньої політики. Відносини з США та Канадою. Міжнародні економічні зв'язки. Відносини з Україною.
68. Охарактеризуйте державно-політичний устрій Ямайки. Участь країни в інтеграційних процесах у регіоні Карибського басейну.
69. Опишіть Кубу як іспанську колонію. Особливості політичного устрою

Куби.

70. Проаналізуйте віце-королівство Ла-Плата та його розпад. Особливості економічної системи андських країн.
71. Опишіть Уругвай як осередок політичного життя Південної Америки. Військова диктатура на території Уругваю. Уругвайсько-аргентинський прикордонний конфлікт.
72. Опишіть демократизація політичного життя Парагваю. Причини та наслідки виключення Парагваю з лав організації МЕРКОСУР.
73. Опишіть особливості політичного устрою Боліваріанської республіки Венесуели. Венесуела та ОПЕК.
74. Охарактеризуйте давні цивілізації на території Колумбії. Політична система Колумбії.
75. Опишіть основні риси політичної системи Чилі. «Економічна» дипломатія Чилі. Територіальне питання у чилійсько-болівійських відносинах.
76. Зазначте особливості політичного устрою Перу. Міждержавні взаємини Перу та США.
77. Опишіть природний газ як чинник політичного життя Болівії. Державний устрій Болівії.
78. Опишіть еволюцію болівійсько-чилійських відносин. Співпраця Болівії з іншими країнами Лівой вісі. Антинаркотична співпраця Болівії та США.
79. Охарактеризуйте Еквадор у колоніальну добу. Нафтовий чинник у політичному житті Еквадору. Політичний устрій країни.
80. Проаналізуйте політику Еквадору в організації ОПЕК. Антинаркотична співпраця Еквадору та США.
81. Проаналізуйте еквадорсько-колумбійський конфлікт та його наслідки.
82. Проаналізуйте особливості врегулювання еквадорсько-перуанського прикордонного протистояння.
83. Опишіть політичний устрій латиноамериканських країн. Правові системи держав Латинської Америки.
84. Опишіть історію, населення та сучасне становище Бразилії у світі. Загальна характеристика економіки Бразилії.
85. Проаналізуйте політичний устрій Бразилії. Правова система Бразилії.
86. Проаналізуйте історію, населення та сучасне становище Мексики у світі. Загальна характеристика економіки Мексики. Політичний устрій.
87. Проаналізуйте історію, населення та сучасне становище Аргентини у світі. Загальна характеристика економіки Аргентини.
88. Проаналізуйте історію, населення та сучасне становище Куби у світі. Загальна характеристика економіки Куби.

